

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 8Svk/28/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1022200898
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anita Filová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:1022200898.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anity Filovej, zo sudkyne Mgr. Kristíny Babiakovej a sudcu JUDr. Rastislava Dluhoša, PhD. (sudca spravodajca), v právnej veci žalobkyne: M. E., nar. XX. N. XXXX, bytom D. X, A., zastúpená: Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s.r.o., so sídlom Pribinova 20, Bratislava - mestská časť Ružinov, proti žalovanému (sťažovateľ): Centrum právnej pomoci - kancelária Bratislava, so sídlom Račianska 71, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaBA/13786/2022, ČRZ: 67043/2022 z 15. júna 2022, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-1S/145/2022-113 z 13. marca 2025, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietá.
- II. Žalobkyni priznáva právo na úplnú náhradu účelne vynaložených trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I. Administratívne konanie

1. Dňa 14. júna 2022 sa žalobkyňa ako žiadateľka obrátila na žalovaného so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci náhrady škody, ktorú jej mala spôsobiť správkyňa konkurznej podstaty Q.. F. M., a to tým, že dňa 14. apríla 2010, vykonávajúc konkurz úpadcu (manžela žiadateľky), previedla kúpnu zmluvou na tretiu osobu (J.. Q. K.) v žiadosti bližšie konkretizované a označené nehnuteľnosti, patriace do podielového spoluvlastníctva žalobkyne a jej manžela. Žalobkyňa tvrdila, že pri tomto úkone správkyňa konkurznej podstaty neoprávnene previedla na tretiu osobu aj jej spoluvlastnícky podiel na predmetných nehnuteľnostiach.

2. Žalovaný rozhodnutím č. KaBA/13786/2022, ČRZ: 67043/2022 z 15. júna 2022 (ďalej aj ako „preskúmané rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie žalovaného“) nepriznal žalobkyni nárok na poskytnutie právnej pomoci. Mal za preukázané, že žalobkyňa v postavení žiadateľky o právnu pomoc na základe údajov uvedených v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci a v priložených listinných dokladoch nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci, konkrétne nebola splnená podmienka vylúčenia zrejmej bezúspešnosti sporu z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty na uplatnenie ňou deklarovaneho práva na náhradu škody. Z dôvodu hospodárnosti nepovažoval žalovaný za potrebné skúmať ostatné podmienky poskytnutia právnej pomoci (stav materiálnej núdze, hodnota sporu).

II. Konanie na správnom súde a jeho rozhodnutie

3. Žalobkyňa napadla rozhodnutie žalovaného na Krajskom súde v Bratislave správnu žalobou, domáhajúc sa zrušenia rozhodnutia žalovaného a vrátenia mu veci na ďalšie konanie. Uviedla, že sa domáha pridelenia právnikovi vo veci náhrady škody vzniknutej predajom aj jej podielu na dome, scudzeného správkyňou konkurznej podstaty počas konkurzného konania jej manžela. Dňa 5. júna 2012

podala žalobu o neplatnosť kúpnej zmluvy zo 14. apríla 2010, a od tej doby premlčacia lehota neplynie, preto odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia žalovaného považuje za irelevantné. Vo zvyšnej časti správnej žaloby sumarizovala dôvody, pre ktoré považuje rozhodnutia súdov (rozhodujúcich o neplatnosti kúpnej zmluvy - pozn. kasačného súdu) za nezákonné a vyjadrila s nimi svoj nesúhlas.

4. Podľa § 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov začal s účinnosťou od 1. júna 2023 vykonávať svoju činnosť Správny súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“), na ktorý prešiel výkon súdnictva z Krajského súdu v Bratislave aj v prejednávanej veci.

5. Správny súd rozsudkom č. k. BA-1S/145/2022-113 z 13. marca 2025 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) rozhodnutie žalovaného zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalobkyni priznal právo na náhradu trov konania.

6. Správny súd sa zaoberal najmä otázkou dostatočnosti odôvodnenia záveru o nemožnosti poskytnutia právnej pomoci pre dôvod zrejmej bezúspešnosti sporu. Poukázal na skutkový stav v rozsahu, ako ho do svojho rozhodnutia premietol žalovaný (bod 1. tohto rozsudku), z ktorého tento následne vyvodil nesplnenie podmienky vylúčenia zrejmej bezúspešnosti sporu.

7. Podľa správneho súdu v rozhodnutí žalovaného chýbajú akékoľvek skutkové okolnosti týkajúce sa danej veci, a ich následné právne posúdenie zo strany žalovaného, čo viedlo správny súd ku konštatácii nesplnenia kritéria preskúmateľnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy. Žalovaný bez toho, aby v odôvodnení napadnutého rozhodnutia venoval priestor argumentácii vo vzťahu k obsahu žiadosti, len poukázal na žalobkyňou uvedený skutkový stav a na ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa práva na náhradu škody a jeho premlčania. Neuviedol, ako aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka na skutkový stav a z čoho by mal vyplývať záver o premlčaní práva na náhradu škody v prípade žalobkyne. Neuviedol odkedy začala plynúť premlčacia doba a kedy k premlčaniu malo dôjsť. Správneho súdu preto nebolo zrejmé, ako dospel žalovaný k záveru o zrejmej bezúspešnosti sporu z dôvodu premlčania.

8. Správny súd poukázal na to, že aj v prípade, ak žalovaný na základe vykonaného dokazovania rozhodne o žiadosti o poskytnutie právnej pomoci negatívne, musí jeho záver o zrejmej bezúspešnosti sporu byť založený na konkrétnych dôvodoch. Napadnuté rozhodnutie trpí vadou nepreskúmateľnosti pre nedostatočné odôvodnenie. Správny súd z menovaných dôvodov zaviazal žalovaného na opätovné posúdenie žiadosti a rozhodnutie tak, aby nové rozhodnutie rešpektovalo právo žalobkyne ako účastníka administratívneho konania na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia orgánu verejnej správy.

III. Kasačná sťažnosť, vyjadrenie k nej

9. Žalovaný (ďalej aj ako „sťažovateľ“) podal proti napadnutému rozsudku kasačnú sťažnosť, požadujúc jeho zrušenie z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) a vrátenie veci správneho súdu na ďalšie konanie.

10. Uviedol, že zrejmu bezúspešnosť sporu odvodil z toho, že mal za preukázanú vedomosť žalobkyne o kúpnej zmluve z 14. apríla 2010, a to minimálne od 2. apríla 2012, kedy podala žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy na Okresný súd Nitra (pozn. konanie vedené pod sp. zn. 8C/23/2012). O konkurznom konaní teda žalobkyňa vedela a musela vedieť, keďže správkyňa konkurznej podstaty s ňou priamo komunikovala. Podľa sťažovateľa z ním označených ustanovení Občianskeho zákonníka jasne a zrozumiteľne vyplýva, že k premlčaniu práva na náhradu škody dôjde v lehote 2 rokov, pričom táto lehota začína plynúť, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Z týchto dôvodov sťažovateľ považuje rozhodnutie správneho súdu za čisto formalistické, zakladajúce sa na nesprávnom právnom posúdení veci. Sťažovateľ sumarizoval, že mal za preukázané, že minimálne od 2. apríla 2012 žalobkyňa vedela o škode, ktorá jej vznikla a aj o tom, kto za ňu zodpovedá. Preto premlčacia lehota uplynula dňa 2. apríla 2014. Zároveň sťažovateľ uviedol, že k prekludovaniu práva došlo 2. apríla 2015, kedy žalobkyni uplynula prekluzívna lehota na uplatnenie práva na náhradu škody. Svoju argumentáciu podporil odkazom na rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Svk/37/2023 z 27. novembra 2024, bod 31 (citujúci rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/9/2016 z 30. novembra 2017).

11. Žalobkyňa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti prezentovala názor, že nie je možné, aby ešte pred ustálením, či zmluva je alebo nie je platná, resp. či ona je alebo nie je vlastníkom nehnuteľnosti, si uplatňovala nárok na náhradu škody. V tejto otázke poukázala na početnú judikatúru, napr. rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/13/2023 z 29. októbra 2024 a sp. zn. 9Cdo/10/2023 z 29. júla 2024. V čase podania žaloby o určenie neplatnosti zmluvy (rok 2012), resp. až do právoplatného skončenia tohto sporu, nemohla mať vedomosť o tom, že jej vznikla škoda, keď mala počas vedenia ňou iniciovaného súdneho konania za to, že je vlastníkom nehnuteľnosti a že správkyňa

konkurznej podstaty predala jej podiel na nehnuteľnosti neoprávnené. Škoda jej vznikla až v momente, kedy súdy deklarovali, že nie je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, t. j. 30. novembrom 2020 - právoplatnosťou rozsudku Okresného súdu Nitra, sp. zn. 8C/23/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/168/2019 z 24. septembra 2020.

12. Žalobkyňa pripomenula, že požiadala o poskytnutie právnej pomoci 14. júna 2022, t. j. v dobe, kedy právo na náhradu škody nebolo premlčané, keďže jej právo na náhradu škody by sa premlčalo až 30. novembra 2022. Na základe uvedeného mala za preukázané, že právny názor žalovaného ohľadne premlčania nároku na náhradu škody a z toho plynúci zjavný neúspech v spore nie je správny. V zmysle vyššie uvedeného preto požiadala kasačný súd, aby kasačnú sťažnosť žalovaného zamietol ako nedôvodnú a žalobkyni priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

IV. Právne posúdenie veci kasačným súdom

13. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej ako „Najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“) konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 SSP), je prípustná (§ 439 SSP) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

14. Vychádzajúc striktne z obsahu kasačnej sťažnosti je v prejednávanvej veci spornou otázkou, ku ktorej zodpovedaniu bol kasačný súd sťažovateľom vyzvaný, to, či vo veci, s ktorou sa žalobkyňa obrátila na žalovaného so žiadosťou o právnu pomoc, bola sťažovateľom v preskúmanom rozhodnutí dostatočne odôvodnená príčinná súvislosť medzi zisteniami žalovaného a identifikáciou zrejmej bezúspešnosti sporu podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon o právnej pomoci“).

15. Kasačný súd pripomína, že poslaním súdu v správnom súdnictve nie je nahrádzať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné právne predpisy. Správny súd pri súdnom prieskume posudzuje a vyhodnocuje, či rozhodnutie správneho orgánu vydaného na základe správneho uváženia nevybočilo z medzí a hľadísk stanovených zákonom. V prejednávanom prípade sú tieto limity správneho uváženia upravené v § 6 ods. 1 v spojení s § 8 zákona o právnej pomoci, kde sú určené zákonné podmienky pre možnosť poskytnutia právnej pomoci, vrátane podmienky absencie zrejmej bezúspešnosti sporu.

16. Zrejma bezúspešnosť sporu je neurčitým právnym pojmom, keďže žiadna právna norma tento pojem priamo nedefinuje. Zákon o právnej pomoci však príkladmo uvádza, na čo je potrebné prihliadať pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu (§ 8 ods. 1 zákona o právnej pomoci). Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Sžo/31/2016 zo 16. augusta 2017 k uvedenej podmienke vyslovil, že „pre nenaplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama osebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. Treba mať na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného Ústavou, preto je nanajvýš nutné brať do úvahy čl. 13 Ústavy tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom.“

17. Sťažovateľ sa v prejednávanvej veci primárne zaoberal posudzovaním podmienky existencie alebo absencie zrejmej bezúspešnosti sporu, pričom ako skutočnosť odôvodňujúcu nepriznanie právnej pomoci identifikoval premlčanie nároku na náhradu škody. Aj podľa názoru kasačného súdu, v súlade s názorom správneho súdu, trpí preskúmané rozhodnutie vadou nedostatočne odôvodnenej správnej úvahy o plynutí premlčacej lehoty (jej začiatku a konca, prípadného neplynutia, resp. jej spočívania), keď sťažovateľ v preskúmanom rozhodnutí neuviedol žiadne časové vymedzenie plynutia premlčacej lehoty, pričom záver o premlčaní práva žalobkyne podporil len citáciou ustanovení Občianskeho zákonníka. Z rozhodnutia žalovaného nie je zrejme, s akými podkladmi sa pred rozhodnutím oboznámil, aké právne relevantné argumenty podporujúce záver o premlčaní práva žalobkyne na náhradu škody z nich vyabstrahoval a aký vplyv má táto skutočnosť na ne/splnenie podmienky absencie zrejmej bezúspešnosti sporu. Uvedené pochybenie v rámci kvalitatívnej stránky odôvodnenia správnej úvahy sťažovateľa nemožno považovať za zanedbateľné, keďže v danom prípade vzhľadom na prebiehajúce

iné súdne konanie ide o zložitejšie posúdenie plynutia premlčacej doby čo do základných parametrov jej plynutia.

18. Kasačný súd si všimol, že sťažovateľ v kasačnej sťažnosti okrem argumentačnej podpory preskúmaného rozhodnutia v jednej vete konštatoval (str. 4 posledný odsek kasačnej sťažnosti), že došlo k preklúzii práva žalobkyne na náhradu škody. Uvedené tvrdenie ide zjavne mimo rámca predchádzajúcej argumentácie preskúmaného rozhodnutia a súčasne je bez bližšieho zdôvodnenia. Kasačný súd upozorňuje, že preklúzia je právny inštitút odlišný od premlčania. Ich spoločným základom je síce kvalifikované plynutie času, avšak pri preklúzii zákonom predvídané právne následky nastupujú bez ohľadu na potrebu nejakého dodatočného prejavu vôle povinnej osoby v konaní pred súdom. Sťažovateľ preto bude musieť pri opätovnom preskúmaní žiadosti žalobkyne v novom rozhodnutí argumentačne dôsledne precizovať, či v jej prípade ide o premlčanie alebo o preklúziu práva na náhradu škody a následne bude povinný sa s tým vo vzťahu k podmienke absencie zrejmej bezúspešnosti sporu riadne argumentačne vysporiadať.

19. Kasačný súd záverom pripomína, že v zmysle § 6 ods. 1 písm. b) zákona o právnej pomoci je druhá z podmienok poskytnutia právnej pomoci splnená za predpokladu, že „nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu“. Preto aj sťažovateľ v súvislosti so skúmaním okolností ne/splnenia tejto podmienky sa v ďalšom rozhodnutí pri prezentovaní vlastnej správnej úvahy vyvaruje nejednoznačných formulácií, právnou normou príslušného ustanovenia nepredvídaných, keďže ako ustálil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 3Sžo/31/2016 zo 16. augusta 2017, „nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama osebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z.“

V. Záver

20. Sumarizujúc vyššie uvedené skutočnosti kasačný súd uzatvára, že nezistil dôvodnosť kasačných námietok sťažovateľa a preto kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

21. Právnymi závermi správneho súdu ako aj kasačného súdu je žalovaný viazaný.

22. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak, že v kasačnom konaní úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov kasačného konania voči sťažovateľovi, ktorý v kasačnom konaní úspech nemal. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.